

De Heere regeert

Psalm 93

Jos M. Strengholt

Soest, 1980

Psalmen zijn over het algemeen geen verhandelingen, geen puntsgewijze uiteenzettingen en ook geen wetenschappelijke beschouwingen over de geloofsleer. Psalmen zijn hartskreten van bewogen mensen. Ze worden uitgesproken met tranen in de ogen en vanuit diep verdriet, maar ook vanuit een vreugde die gepaardgaat met een gulle lach.

Psalmen zijn geen woorden die slechts vanuit de mond komen, maar woorden die vanuit het hart opwellen. Het is de hartslag van mensen die God kennen: verwonderd, verbaasd, verdrietig, gelukkig en soms uitzinnig van vreugde.

Het zijn geen orthodoxe geloofsbelijdenissen die zorgvuldig zijn opgesteld, maar belijdenissen die spontaan uit het hart van de dichter ontsnappen.

Willen wij de psalmen in hun diepste betekenis verstaan, dan helpt het ons niet om ze alleen koel en verstandelijk te analyseren. Voor het begrijpen van deze woorden, die rechtstreeks uit het hart voortkomen, is een nuchter verstand alleen niet genoeg.

Dat koel berekenende verstand kan ons een eind op weg helpen. Het kan ons misschien uitleggen wat de psalmdichter bedoelt. Maar zulk begrijpen is niet voldoende wanneer we de Psalmen lezen. In onze westerse cultuur is „begrijpen” vaak een zaak van het verstand geworden. In het Koninkrijk van God is begrijpen echter een zaak van heel ons wezen. Het raakt niet alleen ons verstand, maar ook ons hart.

Daarom is het nodig dat we proberen mee te voelen met de psalmdichter en niet alleen met hem meedenken.

Maar zulk meevoelen is alleen mogelijk wanneer we ons werkelijk proberen in te leven in de wereld van de dichter. In welke situatie schreef hij deze woorden? Wat was er gebeurd? Wat heeft hij gevoeld? Wat heeft hij meegemaakt toen hij deze woorden neerschreef?

Dat meevoelen met de dichter is nooit mogelijk wanneer we ons verschuilen voor het echte leven tussen stoffige boeken. De diepste gevoelens van de dichters kunnen we alleen verstaan wanneer we zelf midden in het bruisende leven staan, midden in het leven van alledag.

Als we het echte leven niet willen verstaan, zullen we ook de Psalmen nooit werkelijk verstaan.

Dat geldt ook voor Psalm 93.

1. De Psalmen verstaan met het hart

Laten we daarom met elkaar proberen het hart van de dichter te voelen kloppen. Laten we ons verplaatsen in zijn situatie. Hoe kunnen we ons beter inleven dan door onze ogen te sluiten en ons voor te stellen dat we zelf aanwezig zijn in de situatie waarin de dichter zich bevindt?

Laten we onze ogen nu maar even sluiten en ze weer openen wanneer we willen. Zit iedereen goed? Laten we ons nu rustig verplaatsen naar de tijd van de schrijver. Laten we ons in gedachten duizend, tweeduizend, misschien wel drieduizend jaar terugbrengen.

Waar zijn we beland?

Terwijl we onze ogen dichtknijpen, zien we boven ons een donkere hemel. Niet omdat het nacht is, maar omdat wolkenflarden, voortgejaagd door de wind, telkens opnieuw de zon verduisteren. Het gieren van de wind klinkt majestueus. Af en toe voelen we de spetters van het water recht in ons gezicht.

Het regent. Zware golven beuken met groot geweld op een klein houten scheepje. Hoog worden de golven opgezwiept, totdat de groen-witte koppen van de golven boven het schip uit lijken te schitteren. Het gieren van de wind wordt bijna overstemd door het krachtige bruisen van de zee, die als het ware spreekt met een bulderende stem.

Op het kleine scheepje zijn de mannen druk bezig om alles wat loszit vast te zetten. De koopwaar is kostbaar. Alles moet goed worden vastgemaakt. Het scheepje wordt heen en weer geslingerd en voortdurend geteisterd door de elementen.

De stuurman op de voorplecht is doornat van het zoute water. Hij probeert naar de horizon te kijken, maar dat is nauwelijks mogelijk. De wind en de golven lijken iedere menselijke stem te overstemmen. De woorden die hij roept, worden opgeslokt door het gebulder van storm en water.

Hij draait zich om en ziet voor zich niets anders dan de kokende zee, die aan de horizon overgaat in een pikzwarte hemel.

Elk mens raakt onder de indruk van zoiets. O ja, hij mag dan bekendstaan als koning; wat kan hij anders doen dan zijn God, de God van Israël, met heel zijn hart eren? Hij kan het wel uitschreeuwen. Zijn hart lijkt te klein om deze majesteit te bevatten. Wij worden klein en nietig tegenover deze grootheid van de Heere.

Overweldigd door dit natuurgeweld roept hij het uit, terwijl hij op de voorplecht staat.

„O Heere, hoe alles om mij heen ook raast, hoe de natuur ook tekeergaat, U bent groter. U bent verheven. U bent sterker. O God, U hebt de zeeën gemaakt. Alles is aan U onderworpen. Al wankelt alles, al woedt de zee nog zo hevig, U verandert niet. Uw troon staat vast!

Heere, U bent Koning! Ik vertrouw op U en op Uw Woord, want dat is betrouwbaar. O God, wat een eer voor ons dat U in de tempel wilt wonen. Uw heiligheid en Uw grootheid stellen ons gerust!”

Laten we onze ogen weer openen en Psalm 93 nogmaals lezen.

Wat een geloofsbelijdenis van deze man! De dichter zegt in de woorden van de HSV. „Uw troon staat vast van oudsher, U bent van eeuwigheid.”

2. Alles wankelt, maar de Heere regeert

Als we ons zo proberen in te leven in de dichter, als we ons werkelijk in zijn situatie verplaatsen, wordt het ineens een natuurlijke zaak dat we begrijpen wat hij bedoelt.

Ineens herkennen we in hem een mens zoals wij. Zijn beleven van de werkelijkheid lijkt op ons eigen beleven van wat om ons heen gebeurt.

Ook wij kijken soms vol verwondering naar de werkelijkheid en roepen het uit. Hoe groot zijt Gij!

Maar direct daarna kan ons een heel ander gevoel bekruipt. Alles verandert. Niets lijkt blijvend. Wat vandaag zekerheid lijkt, kan morgen verdwenen zijn. Ons bestaan lijkt soms op een schip dat wordt heen en weer geslingerd op een woelige zee.

We hebben geen zekerheid in onszelf, want alles wat bestaat, vergaat uiteindelijk en blijft slechts over als „geschiedenis”. Angst kan ons bekruipt. Wat moeten we doen? Wie zijn we eigenlijk? Want zonder vaste zekerheden om ons heen is er maar weinig waarop we kunnen bouwen. Dingen veranderen voortdurend. Wij worden heen en weer geslingerd als schepen op drift: zonder houvast, zonder vaste koers en zonder plaats om ons anker uit te werpen. Alles lijkt wankel en niets lijkt werkelijk zeker.

In de krant lezen we dat de vooruitzichten somber zijn. We krijgen magere jaren. Ook onze materiële zekerheden blijken ineens niet meer zo zeker te zijn.

Onze politieke zelfstandigheid als Koninkrijk der Nederlanden, waarop we altijd trots waren, lijkt steeds meer onder druk te staan. Onze politiek en economie zijn bovendien nauw verbonden geraakt met ontwikkelingen ver buiten onze eigen grenzen.

Wie weet wat de toekomst ons brengt? Zullen we straks een provincie zijn van een groter politiek geheel? Geen stralend beeld voor de toekomst.

Het komt op ons af. Het lijkt alsof de woelende zee op ons aanstormt. Wat staat ons te wachten in de komende decennia? God weet het.

God weet het!

Want juist wanneer alles om ons heen verandert en wanneer niets meer zeker lijkt, mogen wij met de psalmdichter belijden. „Uw troon staat vast van oudsher, U bent van eeuwigheid.”

Dat is ons houvast, o God. Uw troon staat vast. U bent van eeuwigheid. U bent onze zekerheid.

U verandert nooit!

3. De Koning boven de storm

U bent ons houvast, aan Wie wij ons mogen vastklampen. God is geen strohalm waaraan wij ons in wanhoop vastgrijpen. De Heere is KONING. Boven alles wat verandert, boven alle culturen die komen en gaan, boven iedere menselijke macht staat God. De Heere regeert.

De stemmen van de wateren, het geweldige bruisen van de zee, kunnen niets afdoen aan Zijn macht. De golven mogen hoog oprijzen en de storm mag hevig woeden, maar de Heere blijft Koning.

Hij is bekleed met majesteit en omgord met kracht. Uiteindelijk is Hij Degene Die de teugels in handen heeft. Hij is onze Heere, onze God, en Zijn macht is groter dan alle machten die zich tegen Hem verheffen.

Dat betekent natuurlijk niet dat alles wat er op aarde gebeurt, door God op dezelfde wijze wordt gewild. Er is een werkelijkheid van zonde, opstand en kwaad. Mensen en machten kunnen zich tegen God verzetten. Satan probeert te doen voorkomen alsof hij regeert in plaats van God.

Maar wat voor heerschappij is dat, wanneer hij slechts kan handelen binnen de grenzen die God hem stelt? Hij kan alleen zo ver gaan als God hem tijdelijk toestaat.

Nee, niet de mens en ook niet de duivel is uiteindelijk koning, hoezeer zij zichzelf die plaats ook mogen toekennen. God regeert.

De mens kan zich verzetten. De duivel kan woeden. Het kwaad kan zich uitbreiden. Maar uiteindelijk staat alles onder Gods soevereine heerschappij.

God regeert en wacht totdat het onkruid en het koren hun volle wasdom hebben bereikt. Dan zal Hij het onkruid definitief vernietigen. Niet het onkruid regeert, maar de Eigenaar van de akker.

God regeert en stelt paal en perk aan de macht van de boze. De Heere is Koning!

En eenmaal, wanneer het kwaad op aarde zijn volle wasdom heeft bereikt, zal het Koninkrijk van God voor allen openbaar worden. Dan zal niets overblijven van die woelende zee. Dan zal de storm zwijgen en zullen de kokende baren van kommer en ellende tot rust komen.

Hoe alles om ons heen ook wankelt, hoe we ook heen en weer worden geslingerd door de wilde golven van het bestaan, al dreigt ontslag, ziekte of verlies, al kwellen zorgen en verdriet ons hart, al komt er oorlog, al zakken de koersen en springen de banken: God is Koning.

Zijn troon staat voor eeuwig vast en wij mogen leven in een onwankelbaar Koninkrijk.

De Heere regeert. Zijn Koninkrijk staat vast. Zijn heerschappij omvat alle tijden. Zijn sterke hand heeft nooit gefaald. Hij blijft trouw, ook wanneer alles om ons heen wankelt.

Conclusie

Wat een verschil tussen het leven van de mens en de werkelijkheid van God.

Wij leven in een wereld waarin alles voortdurend verandert. Onze zekerheden kunnen verdwijnen. Gezondheid kan plaatsmaken voor ziekte, voorspoed voor tegenslag en vrede voor oorlog. Wat vandaag stevig lijkt te staan, kan morgen wankelen.

Maar midden in die werkelijkheid mogen wij omhoogkijken en met de psalmdichter belijden. De Heere is Koning.

Zijn troon staat vast van oudsher. Hij is van eeuwigheid. Hij is niet afhankelijk van de omstandigheden. Hij wordt niet sterker wanneer wij sterk zijn en niet zwakker wanneer wij zwak zijn. Hij verandert niet.

Daarom mogen wij, wanneer de storm om ons heen woedt, onze ogen op Hem richten. Wanneer de golven hoog oprijzen, hoeven wij niet te denken dat de Heere de controle heeft verloren. Wanneer alles onzeker wordt, blijft Hij onze zekerheid.

De wereld kan wankelen, maar Zijn troon wankelt niet.

De machten van deze wereld komen en gaan. Culturen veranderen. Regeringen verdwijnen. Economieën groeien en krimpen. Mensen worden geboren en sterven. Zelfs de zee kan bruisen en bulderen. Maar boven dit alles staat de Koning.

De Heere regeert.

Dat is uiteindelijk de belijdenis van Psalm 93. Niet dat de storm er niet is. Niet dat de golven niet hoog kunnen gaan. Niet dat het leven geen pijn en onzekerheid kent. Maar wel dit: boven de storm staat de Koning.

Daarom mogen wij onze angst loslaten en ons vertrouwen op Hem stellen. Ons anker ligt niet in de omstandigheden, niet in onze eigen kracht en niet in de zekerheden van deze wereld. Ons anker ligt in God Zelf.

Uw troon staat vast van oudsher, U bent van eeuwigheid.

En daarom kunnen wij, midden in een wankelende wereld, met vertrouwen zeggen:

De Heere is Koning.
Zijn troon staat vast.
Hij verandert nooit.

Amen.